

CONTACT
JAARGANG 67
MAART 2017
NR 1

contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel Twijfel
- 03 Meditatie Keuzes
- 04 Relaties Kan ik het wel?
- 06 Verdieping Het voordeel van de twijfel
- 08 Boekbespreking Uit de diepten
- 10 Opinie & debat Over Boven en beneden
- 13 Voedsel voor de geest Wijsheid om te twijfelen
- 14 Dialoog Petrus twijfelde niet
- 16 Gezondheid Scans tegen twijfel
- 18 Groen! Klimaatontkenning
- 19 Tenslotte Goede twijfel
- 20 ESDA Contactgegevens

twijfel

het voordeel van de twijfel

6

verdieping

Ik heet Tom. Mijn ouders kozen die naam vast uit met de beste bedoelingen. Maar in christelijke kringen kun je niet opgroeien met een naam als 'Tom', zonder dat je in verband wordt gebracht met de Bijbelse Tom. Je wordt bijna vanzelf Ongelovige Tomas, de discipel die de grote twijelaar was.

Het verhaal van Tomas is erg bekend, het staat in Johannes 20. Jezus is op vrijdag gestorven en op zondagmorgen opgestaan uit de dood. Dat tweede vraagt nogal wat geloof, daarom helpt Jezus de discipelen een handje. Op zondagavond verschijnt hij bij zijn discipelen. Hij praat wat met ze, geeft ze de heilige Geest en gaat er weer vandoor. Zij hoeven niet meer te twijfelen.

Tomas twijfelt

Eén van de discipelen, Tomas, was er niet bij. Als hij terug is, vertellen de anderen aan hem dat ze Jezus hebben gezien. Tomas is dus de enige die Jezus niet gezien heeft, en hij gelooft geen woord van wat de anderen zeggen ... hij twijfelt. Tenminste, dat is het woord dat je vaak hoort.

De Bijbel zegt dat Tomas ongelovig is, niet dat hij twijfelt; daar komen we zo op terug. Een week lang lijdt Tomas aan ongelooft. De andere discipelen geloven allemaal, maar Tomas heeft het bewijs nog niet gezien. Na een week komt Jezus weer langs, nu speciaal voor Tomas. Hij laat Tomas zijn wonden voelen, het bewijs is geleverd: Tomas gelooft.

In dit verhaal staan ongelooft en bewijs tegenover elkaar. Tomas twijfelt, totdat hij zekerheid heeft. Maar, dit is ongelooft, geen twijfel. Het is niet hoe de Bijbel twijfel beschrijft.

Drie woorden

Als we twijfel bekijken in de Bijbel, dan zien we al snel dat het woord twijfel eigenlijk alleen voorkomt in het Nieuwe Testament. In het algemeen zijn er dan drie woorden voor twijfel. Het eerste is het woord waarmee Tomas hier omschreven wordt: ongelovig (*apistos*). Ongelovig wordt eigenlijk niet gebruikt voor twijfel. Ongelooft is precies wat het zegt: het niet willen of kunnen geloven en daar niets aan willen of

kunnen doen. Dit woord is negatief, ongelovig zijn is bijna altijd slecht. Het tweede woord voor twijfel betekent 'onderscheid maken, nadenken of een oordeel vellen' (*diakrinoō*). Dat is gewoon hoe het werkt bij mensen: als je iets hoort, moet je er even over nadenken. Het heeft niet zozeer met geloof te maken, eerder met het denkproces. Als iemand roept: 'Er zijn geen groene bloemen!', dan sta je even stil bij die gedachte, en denk je: 'Klopt, ik ken geen groene bloem!' Of je twijfelt: 'Er is vast een groene bloem ergens.' Dit proces is niet slecht, het is gewoon hoe je hersenen werken. De Bijbel vertaalt *diakrinoō* vaak met aarzelen, wat negatiever klinkt dan het is.

Er is nog een derde woord voor twijfel (*distazōō*). Dit is echte twijfel. Dit woord betekent letterlijk iets van 'op twee plekken druppelen', vergelijkbaar met het Nederlandse 'op twee gedachten hinken'. Deze soort twijfel komt maar twee keer voor in de Bijbel, als Petrus op water wandelt en wanneer de discipelen twijfelen aan Jezus' opstanding (Matteüs 14:31; 28:17). Dat eerste verhaal spreekt boekdelen over twijfel.

Hart of hoofd

De discipelen zitten in de boot. Ze zien iets op het water naar hen toekomen. Ze denken dat het een spook moet zijn, maar opeens horen ze Jezus stem. 'Blijf kalm!', roept hij naar ze. Nu staat niet in de Bijbel wat de discipelen dan denken, maar duidelijk is er iets van aarzeling. Petrus roept: 'Heer, als u het bent, zeg me dan dat ik over het water naar u toe moet komen' (Matteüs 14:28).

Wanneer Jezus 'Kom' roept, stapt Petrus uit de boot. Hij loopt een tijdje over het water en dan begint hij te twijfelen. Je ziet dit scenario wel vaker in een tekenfilm. Er is iemand flink hard aan het rennen, en opeens rent hij voorbij een klif. Het duurt een tijdje voordat hij door-

Tonov/Shutterstock.com

➤ Jezus laat ons niet zwemmen in onze twijfels

heeft dat er geen grond meer onder zijn voeten is. Soms durft hij niet te kijken, en voelt hij voorzichtig, voor de zekerheid. Dan weet hij het zeker: er is geen grond, en hij valt.

Tekenfilm

Petrus is hier net de tekenfilmfiguur. Hij loopt op water, niets aan de hand. Totdat zijn hersenen doorhebben wat hij aan het doen is. 'Lopen op water, dat kan helemaal niet!' denken ze. Zijn hoofd zegt dat het niet kan, zijn hart zegt dat het wel kan, hij begint te twijfelen en begint te zinken. Gelukkig is Jezus in de buurt en redt hij Petrus. Petrus ervaart wat iedereen ervaart die twijfelt. Er is een innerlijke strijd gaande tussen geloof en rede. Dat is een natuurlijke strijd, waar de schrijvers van de Bijbel ook over schrijven: 'Geloven is zeker zijn van de dingen waar je op hoopt, ervan overtuigd zijn dat wat je niet ziet, toch bestaat' (Hebreeën 11:1 GNB).

Geloof is wanneer je hart het wint van je hoofd, wanneer jij als persoon overtuigd bent van dingen waar je niet zeker van bent.

Twijfel is noodzakelijk

Twijfel in dit kader is dus een noodzakelijk deel van geloof. Veel mensen zien twijfel als het tegenovergestelde van geloof, maar dat is niet waar. Het tegenovergestelde van 'geloven' is 'zeker weten', twijfel en geloof gaan hand in hand. Wie twijfelt gelooft, en wie gelooft twijfelt.

In het verhaal van Petrus die wandelt op het water komt Jezus hem tegemoet. Als hij dreigt te zinken door zijn twijfels, helpt Jezus hem deze te overwinnen. Wij kunnen hetzelfde verwachten van Jezus. Hij zal ons niet laten zwemmen in onze twijfels. Als wij ons richten op hem en twijfel accepteren als een noodzakelijk deel van geloof, dan komt hij ons tegemoet.

7

verdieping